

Landbrugsmødet i Malmø.

De almindelige svenske Landbrugsmøder, der afholdes hvert 5te Aar — navnlig i Stockholm, Gøteborg og Malmø, men undertiden i andre Byer, næste Gang, 1901, i Gefle — tiltrække sig stedse større Opmærksomhed og Interesse her i Landet og overværes af stedse flere danske Landmænd. Dette skyldes selvfølgelig først og fremmest den almindelige Udvikling, ifølge hvilken det stadig bliver lettere baade paa Afstand og personlig at følge de Rørelser paa Aandens og Haandens Omraade, der finde Sted i andre Lande. Men det skyldes dog ogsaa den Omstændighed, at det mere og mere gaar op for os, at vi paa Landbrugets Omraade — som iøvrigt ogsaa paa andre Omraader — kunne lære adskilligt af Svenskerne, og at deres Landbrugsmøder med de dertil knyttede Udstillinger og Skuer ere baade interessante og i flere Retninger impulserende.

Thi der arbejdes ihærdigt og dygtigt i Sverrig. Skønt Landbrugets Vilkaar og Udvikling i mangt og meget er anderledes der end hos os, og skønt Svenskernes Veje ingenlunde altid ere vore Veje, have vi dog let ved at se, at om vi end paa visse Omraader arbejde under fastere Forhold og mere planmæssigt, ere de paa andre Omraader os fuldt ud jevnbyrdige, medens de paa atter andre ere os absolut overlegne. Det er ikke vor Hensigt her at paavise dette nærmere.

Men enhver dansk Landmand, der har havt Lejlighed til at berejse Syd- og Mellemsverrig og til at besøge de senere Aars Landbrugsudstillinger, vil anerkjende det betydelige Arbejde, der her udfoldes paa Agerdyrknin- gens, paa Mosekulturens, paa Plantekulturens, paa det landbrugs-tekniske og paa det landbrugs-industrielle Om- raade. Og skjønt Husdyravlen — særlig Kvægavlen — endnu befinder sig i en Overgangsperiode, arbejdes der dog ogsaa paa dette Omraade med rastløs Iver og ube- stridelig Dygtighed.

Det er derfor forstaaeligt, at man ikke alene i Sver- rig men ogsaa i Danmark imødesaa det attende almin- delige svenske Landbrugsmøde, der skulde afholdes i Malmø i Dagene 1ste—6te Juli d. A. med Interesse og Forvent- ning. Det maatte paa Forhaand synes rimeligt, at et saadant Møde i det frugtbare Skaanes Hovedstad, der ligger saa bekvemt og let tilgængelig ogsaa for os Dan- ske, maatte blive særlig stort og fyldigt, og det saavel hvad Udstillingerne som hvad Besøget angaar. Forvent- ningerne bleve da heller ikke skuffede; Mødet blev i alle Henseender vellykket.

Hertil bidrog ikke lidet den ypperlige Ordning for hvilken Mødets Bestyrelse har Æren. Denne Bestyrelse bestod af: Landshøvding, Greve Gotth. Wachtmei- ster som Formand, Godsejer Ludvig Kockum som Viceformand, Godsejer Gottfr. Warholm som For- mandens Suppleant, Godsejer, Friherre Fr. Wrangel som Viceformandens Suppleant, Professor Hugo Wien- berg som Sekretær og Gosserer W. Luttropp som Kasserer. Adjugerede Medlemmer af Bestyrelsen var Professor Hjalmar Nathorst, Borgermester Olaf Ahl- strøm og Major Hugo Nathorst. Ganske særlig for- tjener Professor Wienberg fra Alnarp, der som Mø- dets Sekretær har havt Hovedparten af Arbejdet ved Ordningen, den største Anerkjendelse for den Omtanke og Omhu, hvormed alt var forberedt og for den Punkt- lighed og Præcision, hvormed alt foregik.

Udstillingens Terrain var benyttet med megen Smag og Skjønsomhed, men var ogsaa i sig selv fortrinlig egnet til Udstillingsplads: Stort og smukt, praktisk talt ganske fladt og jævnt, med ny anlagte, macadamiserede og med unge Træer beplantede Veje og med store Græsplæner mellem disse, alt bestemt og indrettet til et nyt Bykvarter, samt beliggende tæt ved Byen, ikke langt fra den til Havn og Banegaard førende Sporvej. Pladsen omgav paa to Sider det store smukke Elementarläroverk, der benyttedes til Bureau, Post- og Telegrafstation m. m., medens Fiskeriudstillingen husedes i en Sidebygning til samme. Samtlige øvrige Udstillinger vare anbragte i særlige af Udstillingskomiteen eller af Udstillere opførte Bygninger, af hvilke nogle vare i ikke ringe Grad stilfulde.

Kong Oskar var af Helbredshensyn hindret i at være tilstede, hvorfor Mødet d. 1ste Juli Kl. 11 aabnedes af Kronprins Gustav, der tillige uddelte Hæderspræmierne og Diplomerne.

Udstillingen omfattede 3 Afdelinger, nemlig I. Dyr, — II. Produkter og Hjælpemidler for Jordbruget og dets Binæringer og — III. Maskiner og Redskaber. Disse Afdelinger vare atter delte i tilsammen 10 Grupper, nemlig: 1. Heste, 2. Kvæg, 3. Faar, Svin, Vogterhunde, Fjerkræ, Bier, 4. Produkter af Jordbruget og dets Binæringer, 5. Hjælpemidler for Mejeribrug, 6. Produkter af og Hjælpemidler for Skovbrug, 7. Hjælpemidler for Fiskeri og Fiskeavl, 8. Produkter af Havebrug, 9. Videnskabelige Hjælpemidler for Jordbruget og dets Binæringer.

Dyrskuets havde — hvad større svenske Skuer altid har — et fuldstændig internationalt Præg. Det omfattede en stor Mængde forskjellige Racer og Slag, medens de »inhemska« Racer spillede en temmelig beskeden Rolle. Det er dette Forhold, der — netop fordi det danner en saa grel Modsætning til vore danske Skuer — gjør de svenske Dyrskuer saa interessante for danske Besøgende. Iøvrigt var Skuet baade stort og

fyldigt. Heste, Kvæg, Faar og Svin talte tilsammen 2134 Katalog-Nummere, hvoraf 423 Heste, 1382 Stkr. Hornkvæg, 249 Faar og 80 Svin.

Af Heste fandtes — 1) af »ædle, varmblodige«: engelsk- og orientalsk Fuldblod, engelske Hackney's, Trakehnere o. a. Østprøjsere, Hannoveranere, Anglo-Normannere, Oldenburgere, Heste fra svenske Stats- og private Stutterier, samt en Mængde Halvblod og Krydsninger — af 2) »koldblodige«: Ardenner, Clydesdale, Chirehste, Norske, Jyder samt forskellige Krydsninger og 3) af »Ponies« nogle faa Individier, særlig Gotlændere. Der herskede i de lange Hestestalde med de vel afpassede og velindrettede Boxe og Baase en mønster-værdig Orden og Renlighed.

Udstillingen af Hornkvæg var paafaldende stor, større end ved noget tidligere nordisk Dyrskue. Til Sammenligning kan anføres, at Tallet af Hornkvæg

i Kjøbenhavn	1888	var	789	Stkr.
i Gøteborg	1891	-	856	—
i Randers	1894	-	851	—
i Malmø	1896	-	1382	—

Disse lange Rækker af smukke, velbyggede Dyr af forskellige Racer, ordnede og sammenstillede racevis, frembød et baade smukt og paa sin Vis storartet Skue. Overvejende i Tal var her som i Gøteborg Ayrshireracen, repræsenteret dels ved Dyr af rén Race, dels ved Krydsninger. Talrigst dernæst vare Hollænderne med deres nære Slægtninge Østfriserne. Mindre talrig repræsenterede vare Breitenburgere, Algauere, Korthorn, Jersey, Angler, rødt dansk samt det »inhemska« Jemtlandskvæg eller — som det officielt kaldes — »svensk Fjällras«. Sidstnævnte Race vakte her som i Gøteborg en ikke ringe Opmærksomhed, vistnok dog lige saa meget paa Grund af det kullede Hoved, det ejendommelige Lød og den ringe Størrelse, som paa Grund af den i og for sig ret tiltalende Form og Bygning. En virkelig smuk lille Udstilling frembød Jersey-Kvæget, lige tiltalende

ved harmonisk Bygning, ædelt, rent Præg og veludviklede, velformede Mælkeorganer.

Ogsaa Afdeling II, Produkter af og Hjælpe midler for Jordbruget, var stor og righoldig. Særlig maa fremhæves den højst interessante og lærerige »Svenska Mosskulturföreningen«s Udstilling, der sammen med det ansete Göteborg-Firma Moritz-Fraenkel & Co's originale og meget smukke Udstilling af Stassfurtersalte var indstalleret i en særlig dertil opført særdeles smuk og stilfuld Villa. Det er ikke muligt i faa Ord at give et endog kun svagt Begreb om denne righoldige og fortrinlige Udstilling, der faktisk indeholdt Materiale til lang Tids Studium. Det skal kun benærkes, at den bestod i Væxt- og Gødningsforsøg, fremstillede ved levende Planter i Kasser og Kar, Afgrøder af tilkultiverede Moser, Produkter af Tørvejordens tekniske Anvendelse, Hjælpe midler og Redskaber til Mosedyrkning, en righoldig Samling af Ukrudsplanter fra Moser og af de Plantesygdomme, der hjemsøge de dyrkede Moser m. m. Foreningens Grundlægger og udmærket dygtige tekniske Leder, Direktør v. Feilitzen fortjener megen Tak og Paaskjønnelse for denne prægtige Fremstilling. I samme Lokale fandtes Direktør Robert Tolfs gennem mange Aars utrættelige Arbejde indvundne Samling af den Flora, der har dannet de svenske Moser og af disse Mosers nuværende Flora, et Arbejde der har stor, saavel praktisk som videnskabelig Betydning.

Der kunde visselig være gyldig Grund til at fremdrage alt det smukke og gode, der fandtes i denne Afdeling, men det vilde her føre alt for vidt. Vi maa nøjes med at nævne, at foruden de noget over 550 Kat. Nummere af Frø, Planter, Rodfrugter ect., der vare udstillede af Producenter, vare flere af Sveriges mest bekjendte Frøforretnings-Firmaer og de store Utsädes-Föreninger repræsenterede ved særdeles velordnede og lærerige Kollektivudstillinger, at Udstillingen af Kunstgødninger, Foderstoffer m. m. var righoldig og i mange

Maader interessant, ikke mindst de Produkter, der stamme fra Benyttelsen af Silden, og at Gruppen »Videnskabelige Hjælpemidler« indeholdt Fremstillinger og Samlinger af meget stor Betydning. Af disse sidste maa særlig nævnes »Kungl. Landbruksstyrelsen«s Normalsamling af Undervisningsmaterial for lavere Landbrugsskoler samt en Prøve af Undervisningsmaterial fra Trelleborgs Landbrugsskole. Endvidere fortjener at nævnes »Malmøhus Läns Hushållningsselskap«s Fremstilling af en kemisk Kontrolstation ved Dr. M. Weibull fra Alnarp, »Skånska Hushållsföreningen«s Fremstilling af en arbejdende Frøkontrol ved Dr. B. Jönsson fra Lund, og »Gotlands Hushållningssälskap«s Samling af ca. 40 Mosejordsprofiler samt Væxter og Frø fra Gotland.

Under Gruppen »Hjælpedel ved Mejerihandteringen« var fremstillet Mødets ubetinget mest epokegjørende Udstillingsgjenstand, de Laval's »Laktator«. Naar Firmaet de Laval havde forsøgt at løse den Opgave at konstruere en Maskine, der let og hurtig og uden Ulæmpe for Dyrene kan trække Mælken ud af Yveret, og naar det nævnte ansete Firma havde bestemt sig til ved Malmømødet at fremstille Resultatet af Forsøget, kunde man paa Forhaand være sikker paa, at det var naaet videre hen imod Løsningen end nogen anden af de talrige Opfindere, der have syslet med denne Opgave. Sikkert er det ogsaa, at Maskinen — der daglig til bestemte Tider forevistes i Arbejde ved Malkning af Køer fra Alnarp Avlsgaard — tilsyneladende gjorde sine Sager særdeles godt. Men selvfølgelig maa den gunstige Dom, som Malmøudstillingens Publikum fældede, indankes for Erfaringens Domstol.

Afdeling III, den egentlige Redskabs- og Maskinudstilling omfattede 789 enkelte Katalog-Nummere foruden flere temmelig store Kollektivudstillinger. At denne Afdeling indeholdt meget fortrinligt, dels af nyt og dels af gammelt, er en Selvfølge.

Der var intet forsømt i Retning af at gjøre Mødet

saa frugtbringende for de Besøgende som muligt. Al mulig Vejledning og Retledning gaves med største Beredvillighed og Imødekommen af Funktionærerne, »Daglige Meddelelser«, udgivne af Mødets Bestyrelse, indeholdt Dagens Program, Præmieliste m. m., og foruden det velordnede og klart affattede Hovedkatalog forelaa talrige trykte Vejledninger vedrørende specielle Grene af Udstillingen. Adskillige af disse have blivende Værd. Foruden vejledende Oversigter over de enkelte Grupper af Udstillingen, der gaves i de paagjældende Sektioner, afholdtes Foredrag ved Mødet i Almindelighed af Overdirektør Th. Odelberg, Dr. N. Hj. Nilsson, Greve C. G. Wrangel og af de tyske Professorer Fleischer og Maercker. Som Tilfældet er ved danske Landmandsmøder formaaede Foredragene ikke at tildrage sig det store Publikums Opmærksomhed, men have selvfølgelig desuagtet deres Betydning.

Om det danske Landbrugs Deltagelse i Landbrugsmødet har Sekretær R. Schou paa Redaktionens Anmodning afgivet følgende Beretning:

Det danske Landbrugs Deltagelse i Landbrugsmødet i Malmø 1896.

Af Rudolf Schou, Sekretær i Landhusholdningsselskabet.

I September Maaned 1895 modtog det kgl. danske Landhusholdningsselskab fra Bestyrelsen for det 18de almindelige svenske Landbrugsmøde Indbydelse til det danske Jordbrugs Deltagelse i nævnte Møde.

For at erfare, hvorvidt der var almindelig Stemning for en saadan Deltagelse, indbød Landhusholdningsselskabet et større Antal Mænd (se Aarsberetning 1895-96, S. 67) til et Møde i Selskabets Lokale. Ved dette Møde viste der sig ingen Stemning for Deltagelse, hvorfor man i sit Svar til Sverrig, idet man takkede for Indbydelsen, tilsagde sin Medvirking til, at det ogsaa paa Landbrugsomraadet ønskede Samarbejde mellem Nabolandene kom

i Stand ved denne Lejlighed, men iøvrigt ikke udtalte sig om, i hvilket Omfang Deltagelse fra Danmark kunde ventes.

Ved nævnte Møde var Formanden for Foreningen af jyske Landboforeninger, Godsejer C. Bech samt Formanden for de samvirkende jyske Hesteavlforeninger, Folkethingsmand N. Jensen af Toustrup forhindrede i at være til Stede, og da særlig den Sidstnævnte var af den Mening, hvad han ogsaa skriftlig havde fremsat til Mødet i Landhusholdningsselskabet, at de jyske Heste burde møde i Malmø, tog han sammen med de samvirkende danske Landboforeninger Sagen op; der blev da paa Finansloven opført en Bevilling af 15,000 Kr. til Fremstilling af danske Heste og dansk Kvæg i Malmø.

Da Bevillingen var vedtaget, kom der et Møde i Stand imellem Landhusholdningsselskabet og de samvirkende danske Landboforeninger, der allerede havde truffet visse Forberedelser; ved Mødet nedsattes et Udvalg til at lede det danske Landbrugs Deltagelse i Malmøudstillingen bestaaende af: Lehns greve Wedell, Formand, Hofjægermester Greve Ahlefeldt-Laurvig til Kjærsgaard, Godsejer Bech til Engelsholm (under dennes Fraværelse i Udlandet deltog Etatsraad Valentiner til Gjeddesdal i Udvalgets Forhandlinger), Overretssagfører Høegh-Guldberg, Aarhus, Folkethingsmand N. Jensen af Toustrup samt Landhusholdningsselskabets Sekretær, Landbrugskandidat R. Schou.

Dette Udvalg accepterede, efter at være gjort bekendt med de trufne Forberedelser, de af de samvirkende danske Landboforeninger foretagne forberedende Skridt og valgte D'Hrr. Lehns greve Wedell, Godsejer Bech og Folkethingsmand N. Jensen til at repræsentere den danske Udstilling i Malmø.

Denne bestod af 6 Hingste og 12 Hopper af jydsk Race udtagne af de samvirkende jyske Hesteavlforeninger ved Proprietær C. Branth og Statskonsulent J. Jensen samt 3 Samlinger af rødt dansk Mælkekvæg

hver bestaaende af 1 Tyr og 5 Køer, udtagne af Fyens Stifts patriotiske Selskab ved Gaardejer Clausen, Marslev og Dyrlæge Sørensen, Odense.

Over Udstillingen udarbejdes et paa Svensk oversat Katalog som foruden Fortegnelse over de danske Dyr indeholdt 4 Illustrationer af Heste og en Afhandling om den jyske Hesteavl af Statskonsulent J. Jensen samt 4 Illustrationer af rødt dansk Malkekvæg og en Afhandling herom af Statskonsulent P. A. Mørkeberg. Kataloget, som er i Kvartformat, uddeltes til samtlige Medlemmer af Landbrugsmødet.

Ejerne af de udstillede Dyr fik udbetalt en Godtgjørelse for Afsavn af Dyrene samt Omkostning ved Fremstilling af 200 Kr. pr. Hingst, 100 Kr. pr. Hoppe og Tyr samt 75 Kr. pr. Ko. Med hver Hest fulgte en Mand og med hver Samling Kvæg 3 Mand. Disse Mænd fik hver et Sæt Tøj bestaaende af Benklæder, Sportsbluse og Hue samt en daglig Godtgjørelse af 3 Kr.

Hestene vare af de samvirkende jyske Hesteavlsforeninger, mønstrede ved deres Mønstringslærer, saaledes at Præsentationen foregik særdeles smukt og vakte almindetig Beundring. Foreningens Sekretær, Hr. Dyrlæge L. Nielsen af Aarhus, formaaedes til at ledsage Hestene frem og tilbage til Malmø samt blive der under hele Mødet. Alle Heste mødte med ens Hovedtøj anskaffede til Lejligheden.

Forsendelsen foregik med Dampskib fra Aarhus til Kjøbenhavn, hvor Hestene omladedes i en Malmødamper og efter Ankomsten til Malmø stod de, ligesom Kvæget, i Karantæne i 24 Timer.

Kvæget sendtes med direkte Dampskib fra Odense til Malmø, hvor det ankom i god Tilstand; Tilbagereisen fandt Sted samme Vej. Det vilde have været betydeligt billigere at sende det over Sjælland, men Forbudet mod Udførsel af Hornkvæg fra Sjælland hindrede dette.

Dyrene vare assurerede mod al Skade fra de forlod Ejernes Stalde til de atter vare opstaldede der.

Hingstene for 10,000 Kr. pr. Stk., Hopperne for 2000 Kr., Tyrene for 3000 Kr. og Kørerne for 600 Kr. Denne Foranstaltning medførte en Udgift af 3066 Kr. Der skete ingen Skade, saa det har været en god Forretning for Assuranceselskabet; nægtes kan det dog ikke, at det var en betydelig Risiko, da det samlede Beløb var 102,000 Kr. og da Dyrene skulde omlades saa mange Gange.

Følgende Heste og Hornkvæg mødte i Malmø og erholdt de vedføjede Præmier:

Hingste.

1. Pr. stor Sølvmedaille og 400 Kr. »Valdemar Engebjerg IV«, tilh. Gaardejer L. Nygaard, Engebjerggaard, N. Snede.
2. Pr. mindre Sølvmedaille og 300 Kr. »Bjarke«, tilh. Hesteavlsforeningen »Kronjyden«.
2. Pr. mindre Sølvmedaille og 300 Kr. »Toftegaard«, tilh. Hesteavlsforeningen »Sejerslev og Ejerslev Sogne«.
3. Pr. Broncemedaille og 200 Kr. »Robert«, tilh. Hesteavlsforeningen »Billum med flere Sogne«.
- Extra Pris. Sølvmedaille. »Bruno«, tilh. Hesteavlsforeningen »Uldum«.
- Extra Pris. Sølvmedaille. »Aaby Ølgod«, tilh. Hesteavlsforeningen »Aaby Sogn og Omegn«.

Hopper.

- 1 Pr. stor Sølvmedaille og 300 Kr., »Lovise«, tilh. J. C. Overgaard, Nøttrupgaard, Barrit.
- 1 Pr. stor Sølvmedaille og 300 Kr. »Fylla«, tilh. L. Moestrup, Mellerup, Randers.
2. Pr. mindre Sølvmedaille og 200 Kr. »Kristine«, tilh. L. J. Kjeldsen, Vejlbj, Aarhus.
2. Pr. mindre Sølvmedaille og 200 Kr. »Edith«, tilh. Forp. Petersen, Næsgaard, Grenaa.
3. Pr. Broncemedaille og 150 Kr. »Mamsel«, tilh. S. Andersen, Grensten, Langaa.
3. Pr. Broncemedaille og 150 Kr. »Skandia«, tilh. N. Elkjær, Lystrup, Allingaabro.

Extra Pris, mindre Sølvmedaille. »Marie«,
tilh. Greve L. Platen, Klitgaard, Hals.

Extra Pris, mindre Sølvmedaille. »Emma«,
tilh. Propr. A. Sørensen, Irup, Hørdum.

Extra Pris, mindre Sølvmedaille. «Mikkeline»,
tilh. K. Vadgaard, Stenild, Hobro.

Extra Pris, mindre Sølvmedaille. »Leonore«,
tilh. P. K. Poulsen, Ø. Tirslev, Randers.

Extra Pris. Broncemedaille. »Hilma«,
tilh. N. Stockholm, Mariesminde, Karby.

Hoppen »Brynhilda«, tilh. Godsejer M. Ahlman til
Langholdt deltog ikke i Konkurrencen paa Grund af
Sygdom.

Samlinger af 1 Tyr og 5 Køer.

1. Pr. Hædersdiplom og 400 Kr. Tyren »Stamfaderen«
og 5 Køer, tilh. Forpagter Katstrup, Hellerup, Pe-
derstrup.

2. Pr. Hædersdiplom og 300 Kr. Tyren »Brøndstrup III«
og 5 Køer, tilh. Gaardejer L. Christensen, Bare
Brøndstrup, Skamby.

2. Pr. Hædersdiplom og 300 Kr. Tyren »Leo VI« og
5 Køer, tilh. Gaardejer J. Christiansen, Birkelund,
Ringe.

Tyre.

2. Pr. mindre Sølvmedaille og 150 Kr. »Brøndstrup III«,
tilh. Gaardejer L. Christensen, Bare Brøndstrup,
Skamby,

2 Pr. mindre Sølvmedaille og 150 Kr. »Stamfaderen«,
tilh. Forpagter Katstrup, Hellerup, Pederstrup.

3. Pr. Broncemedaille og 100 Kr. »Leo VI«,
tilh. Gaardejer J. Christiansen, Birkelund, Ringe.

Af Gaardejer Lassen, Enggaarden ved Aalborg, frem-
stilledes, uden Udvalgets Medvirkning, Faar, for hvilke
han erholdt to 1ste Præmier og en 2den Præmie.

De danske Husdyr vakte en betydelig Opsigt i Malmø, og de hørte da ogsaa til de bedste, som fandtes fremstillede ved Mødet; særlig havde det Interesse at sammenligne Hestene med Sverrigs, som ere meget blandede, medens vore afgav et smukt Vidnesbyrd om hvad mange Aars Avl med et bestemt Maal for Øje kan udrette. Det samme kan siges om Kvæget, som ligeledes betragtedes med stor Interesse af de svenske Opdrættere og vakte almindelig Beundring.

Om direkte Konkurrence med Sverrig var der ikke Tale, thi saa vilde Hestene have kommet til at konkurrere med: »Koldblodige Heste af andre Slag« end af Clydesdale og Ardennerace eller Type og her vilde Kampen let være blevet ulige. Kvæget vilde have konkurreret med Angler, Nordslesvigsk, Jersey, Guernsey, Allgauer m. fl. rene Racer med Type af Malkekvæg: Resultatet af en saadan Konkurrence var saa usikkert, at det saavel for Kvæg som Heste var særdeles velkomment, da Malmø Lehns Husholdningsselskab tilbød i de Klasser, hvor danske Heste og Kvæg konkurrerede, at udsætte en ny Række af Præmier af samme Antal og Størrelse som de oprindelig udsatte og ene bestemte for danske Dyr. For denne Imødekommenhed er man megen Tak skyldig ligesom i det Hele for det behagelige og i alle Retninger tilfredsstillende Samarbejde, som har fundet Sted saavel ved Forberedelserne som under selve Mødet.

Landøkonomiske Meddelelser over forskellige Egne for 1895.

Fra det sydlige Thy.

At der avles godt, har vel sin store Betydning, men Hovedsagen er dog, om man af det avlede kan tilvejebringe de fornødne Indtægter til at klare Udgifterne med. Det er særlig paa dette Punkt, at Aaret 1895 har bragt Skuffelser. Lige fra Vinteren begyndte Svinepriserne at dale, og holdt sig for det meste lave Sommeren igjennem, faldt endogsaa i Efteraaret ned til 18 à 19 Øre Pundet, hvor Prisen har holdt sig og sandsynligvis nok holder sig for det første. Efter Iværksættelse af den tyske Karantæne ere Priserne paa Fedekvæg falden stærkt, og Handelen dermed er bleven saa usikker og risikabel, at det i høj Grad trykker Producenterne, som — hvad de allerfleste angaar — have altfor store Besætninger under disse Forhold. Smør har gjennem Efteraaret holdt taalelig Pris og er den Produktion, der for Tiden lønner sig bedst og rimeligvis i den nærmeste Fremtid vil vise sig fordelagtigst, rimeligvis fordi de oversøiske Tilførsler til Hovedmarkedet for Tiden næppe ere saa store som forhen. Det er saaledes uheldigt for denne Egn, at Opdræt og Fedning er mere almindelig og Kohold mindre almindelig. Vanskelighederne ved Afsætning af Kvæg og Svin til England og Tyskland har endnu ingensteds medført nogen nævneværdig Ændring i Driften; kun fedes der ikke saa mange Ungkreaturer (ca. 800 Pd.s Vægt), da de mindst betaler sig at exportere med de store Omkostninger, som ere forbundne med Afsætningen,

og Svineholdet, der er stærkt forceret, især i de sidste 2 à 3 Aar, vil med de forhaandenværende lave Priser blive betydelig reduceret.

Fra Mors.

Naar vi i vort Landbrug ere blevne hjulpede nogenlunde gjældfri igjennem det svundne Aar, da skyldes det den gode Kvalitetshøst fra 1894 og de i nogenlunde Forhold dertil opnaaede Priser paa vore Salgsprodukter. Smørpriserne have i Aarets Løb været saadanne, at Andelsmejerierne have kunnet give et jævnt godt Udbytte; for Kjød og Flæsk var det i første Halvdel af Aaret ogsaa taalelig, men siden, og særlig i den forløbne Del af Vinteren, have Priserne været meget smaa.

Deres Tal, der i det forløbne Aar have maattet vandre fra Hus og Hjem, er lykkeligvis kun faa, takket være en gennemført personlig Arbejdssomhed, en gennemført Sparsommelighed, men ganske vist sideordnet en stor Indskrænkning i Driftsomkostninger, der ikke vil kunne fortsættes ad Aare, uden at Huset ramler sammen og Jorden ligger udpint og forsømt.

Jordens Pris er i stærk Fald, det er en naturlig Følge af Tidernes Ugunst: Trangen til at sælge er voxende, men Lysten til at købe bliver Aar for Aar mindre. Bortforpagtning er der ejheller synderlig Tale om, thi vil man sikre sig en Smule, saa maa man ikke give mere end 20 Kr. pr. Td. Land, og de allerfleste skal for at kunne svare Renter, Skatter og kommunale Afgifter have 25 à 30 Kr. pr. Td. Land.

Vi have her paa Øen et dygtigt og vel udviklet Husmandsbrug, hjulpet frem ved personlig Dygtighed og stor Sparsommelighed i Levemaade og Klædedragt; vel ogsaa sporet lidt frem ved Præmiering og Blikket maaske en Smule udvidet ved Husmandsrejser.

Et sørgeligt Tidens Tegu paa den Slaphed og Forknythed, der raader, er den, at den sidste Rest af det gode Foreningsliv, der for ca. 5 Aar siden blev vakt, og som gav sig Udslag gjennem Kvægavlsforening, fælles Indkjøb af Foderstoffer, af Markfrø osv., er med det svundne Aar lagt i Graven.

Fra Lysgaard Herred.

Destoværre har Tidernes Ugunst medført flere Tvangs-auktioner for Ejendomme og vil vistnok blive værre, dersom bedre Tider ikke snart indfindes sig — det daarlige Resultat ved disse tvungne Salg afholde mange Kreditorer fra at gaa til denne Yderlighed, men afvente bedre Tider. Ejendomme kjøbt i dyre Tider have ondt ved at forrente sig ved de lave Priser paa, hvad der kan sælges, og de samlede stigende Skatter og dyrere Arbejdsforhold svare ikke til Indtægten.

Af Arbejdere ved Landbruget haves omtrent tilstrækkelig; derimod er det vanskeligt at faa de nødvendige Haandværkere, selv til meget høje Priser; men værst er det med at faa Piger til Malkning, saa at man, for at faa Malkningen besørget, maa forskrive norske og svenske Piger, ja enkelte Steder her i Jylland har begyndt at bruge polske Piger, ligesom paa Øerne, og man har været tilfreds med disse. —

Arbejdsydelsen er forringet — Arbejdstiden forkortet.

Paa større Ejendomme, hvor der er Mangel paa de nødvendige Folk til Gaardens Drift og ikke er Huslodder i Forvejen, bygges nu Huse med Haveplads til billig Leje, mod Levering af Mælk og det nødvendige Korn, for gifte Arbejdere. Man opnaar derved at faa en fast Arbejdsstab. Konen besørger Malkningen. Ejeren er dermed godt hjulpen, fremfor at have løse Folk, om det end bliver en dyrere Arbejdskraft.

Fra Hammerum Herred.

Hjemmehandelen med Egnens Heste er tildels spoleret ved de i stor Maalestok indførte smaa russiske Heste, som forsyne alle Smaakaarsfolk. Ihænderne af dem opnaa at udføre Markarbejdet og en Del Smaakjørsel, som Mælkekjørsel m. m., men der bliver aldrig »Fratægt«, som man kalder det, som ved en Følhoppe eller et Par Stude. Importøren tjener og de mindre Landbrug betaler, men da denne Egn for en stor Del netop bestaar af mindre Landbrug og opdyrkede Hedeparceller, har denne Hestehandel bragt Penge ud af Egnen. Man kan kun ved det daglige

sparsommelige Foder, som saadanne nøjsomme Heste tilfredsstilles med, se nogen Fordel; om det kan veje op med det kontante Udlæg er et Spørgsmaal.

Priserne paa Ejendomme ere snarere nedadgaaende, og de Fleste maa blive hængende ved, hvad de en Gang have, og føre ofte en trist og lidet misundelsesværdig Tilværelse med Slid og Slæb og ringe eller intet Udbytte. Smaa Ejendomme, som kunne bestrides af Mand og Kone med Børn, ere de mest efterspurgte og blive forholdsvis højest betalte.

Frs Vestjylland.

Endnu har der ikke fundet mange Tvangssalg Sted, men der er ingen Spørgsmaal om, at disse ville komme; dog er Egnen her jo saa heldig stillet, at der er faa større Gaarde, og mindre Bedrifter vise at kunne klare sig langt bedre i saadanne daarlige Tider. Større Gaarde ere omtrent usælgelige; jævne Bøndergaarde sælges til samme Priser, som de have kunnet koste i de sidste 10 Aar, ligesom Huse med Jord ere lette at sælge.

Mærkelig nok gaar i saa Henseende alt som sædvanlig; der bygges ikke mindre end sædvanlig, og Bedrifterne gaa i det store og hele jævnt fremad. Mærgling og Indkjøb af Kunstgjødniug er nærmest udvidet i de senere Aar; det viser sig, at de mindre Ejendomme have en større Bæreevne end man skulde antage.

Arbejdskraft kan faaes, men bliver stedse dyrere; en almindelig dygtig Karls Løn er her ca. 300 Kr. aarlig, og Dagløn i Slæt og Høst er 2 Kr. og Kosten. Med Billighed kan der ikke gjøres nogen Udsættelse paa Tyenderne, der kan faas ordentlige, dygtige og paalidelige Folk nu ligesaavel som tidligere.

Hønsehødet stiger; der bruges ikke saa mange Æ i Husholdningen som tidligere, saa Salg af Æg er af stor Betydning. Paa mindre Bøndergaarde kan Æggene vist paa-regnes at dække Kjøbmandsregningerne. Bier bringe vist nok ogsaa en god Indtægt for dem, der have Lyst og Tid til at passe disse, men det er kun ganske enkelte. Det for-

undrer, at Havebrug stadig opføres som Landbrugets Biindtægter, thi sikkert er Haven en Udgift for 99 af 100 Landbrugere.

Fra det sydlige Jylland.

Husdyrholdet er den Vej, ad hvilken Markens Produkter gjøres i Penge. Derfor har Aaret 1895 været betydelig ringere end dets Forgængere, et nyt Trin nedad. Produktionen af Mælk, Kød og Flæsk har vel været lige saa tilfredsstillende som de foregaaende Aar og maaske lidt til, idet der synes gennemgaaende at være brugt mindre indkjøbt Kraftfoder. Men Salgspriserne af Smør og Flæsk have jo i den Grad trykket Indtægten, at det maa mærkes meget stærkt. Paa en herværende lille Gaard (ca. 33 Tdr. Land), gjør den skete Nedgang i Prisen paa Smørret ca. 100 Kr. og Svinene 4—500 Kr. aarlig, en Nedgang, der svarer til ca. 2 pCt. af Ejendommens Værdi og som selvfølgelig ikke kan undlade at virke paa enhver forgældet Jordbruger til at spørge: »Kan der dog ikke for Alvor gjøres noget for at faa Renten ned i et rimeligt Forhold til Produktpriserne?« Thi selv den største Flid, Sparsommelighed og Dygtighed kan ikke paa de smaa Landbrug og langt mindre paa de større veje op imod en saadan Nedgang i Produktpriserne. Der kan vel gjøres meget — ja overordentlig meget — i Retning af en forøget og billigere Produktion, men naar Forholdene mellem Indtægt af Produkter og Udgift til Renter og Skatter ere som i Øjeblikket, saa fristes den mere energiske Jordbruger til febrilsk Jagen efter bedre Indtægt, uden at faa denne, og den mindre energiske til at lade »staa til«, begge Dele til liden Gavn for et sundt Agerbrug. Blive disse Forhold ved, maa Tvangssalg i større Stil absolut komme, endnu har der heldigvis kun været faa eller ingen.

Forandringerne og Vanskelighederne ved Afsætningen af Kvæg og Svin til Udlandet kan ikke siges at have medført Ændringer i Driftssystemet, idet man i det Hele føler sig saa usikker og famlende over for Udførselsforholdene, at der vanskeligt kan tænkes et Driftssystem indrettet og fæstnet der-

efter. Rodfrugtavlen og lidt Frøavl til eget Behov gaar sin stille Gang fremad, dog mærker man ogsaa her, at de mindre Gaarde — ofte med god Grund — begrænse denne Produktion til hvad der kan overkommes med egen fast Arbejdskraft. Lejet Roearbejde er dem for dyrt, siges der. Arbejdskraften kan siges at svare nogenlunde til Behovet, maaske snarest lidt knap, især den gode, idet en Del af denne gaar til Stationerne og Byerne, hvor Byggeriet og anden Virksomhed lægger Beslag paa Kraften. Lønningerne saavel som Arbejdssystemet har næppe forandret sig synderlig. Sansen for det bedre Husmandsbrug tør nok siges at have Fremgang. navnlig blandt de yngre Mænd, der som oftest have lidt Haandværk eller lignende ved Siden af Jordbruget. Disse Folk holde ofte smaa Møder eller Sammenkomster hos hverandre om Vinteraftener, hvor de drøfte Landbrugsspørgsmaalene saavel som Bierhvervene med hverandre i Samtaleform med en eller anden mere talende Mand, f. Ex. en af Husmandsdommerne, som Indleder. Der er næppe Tvivl om, at Statens Præmier og Rejseunderstøttelser til Husmændene har sin store Del i det pulserende Liv og Fremskridtet hos disse Folk, ligesom at dette uundgaeligt smitter paa de mere tungt bevægelige Husmænd.

Hønseholdet har faaet en god Støtte i den her paa Egnen oprettede Ægsgælforening, der er Led af »Dansk Andels Ægexportforening«, den har arbejdet godt og givet særdeles gode Priser for Æggene, ligesom der jo ikke kan være Tvivl om, at det er Vejen, der skal gaaes for at faa indført en god og sund Ægexport.

Mejeriforeningen, der sidste Aar blev oprettet til Samarbejde og Støtte for Mejeridriften her i Amtet, synes ikke at have kunnet udrette meget i det forløbne Aar, næsten al Mejeri-Interesse har været samlet om Exporten af usaltet Smør og Pakkeriet i Esbjerg med Haab om, at der derigjennem skulde kunne faaes nogen Modvægt mod de synkende Smørpriser. Hvorvidt dette vil naaes, skal den kommende Tid jo vise. Ogsaa Dannelsen af en Forening til Undersøgelse af Fedtindholdet i de enkelte Køers Mælk i Besætningerne maa

noteres som et Led i Fællesarbejdet for at vinde frem og holde Landbruget »oven Vande«.

Fra Bornholm.

Den bornholmske Hest har nu vundet et Renomé, og jeg tør vist sige et fuldt berettiget Renomé, saa der kan være nogen Udsigt til at de betydelige Kapitaler, Bornholmerne i flere Aar have lagt ind paa Hesteavlens Forbedring, mulig nu kunne komme til at bære Frugter. Her er ogsaa iaar solgt en Del Heste til gode Priser og navnlig flere gode unge Hopper til Avlsdyr i de andre Provinser til Priser omkring 1000 Kr. Stykket. Af Tvangssalg har her desværre været ikke faa; ofte er mulig Sløjhed og overdaadig Leve- maade Aarsag hertil, men ogsaa ere de lave Konjunkturer i Forbindelse med den stigende Arbejds løn og stigende Skatter Hovedaarsagen. Vel er det endnu ikke saa mange, der alene af sidstnævnte Grund ved Tvangssalg ere gjort erhvervsløse, men mange er der, som have saadant i nær Udsigt, ja desværre adskillige flittige, dygtige og i enhver Hensende hæderlige Familier arbejde under stadig Frygt for ikke at kunne klare sig igjennem, og deres Tal, som kun sidder paa Ejendommen, fordi Kreditorerne ere bange for selv at komme til at overtage den, eller fordi disse regne, at de ikke kunne faa Ejendommen bedre bestyret end ved at lade den med Gjæld overbebyrdede Ejere blive der og være Ejere af Navn, er mulig langt større end man aner.
